

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

MAYIS 2023 | Sayı 39

ÇİNLİLER:

DİKTATÖR ERDOĞAN GİDECEK TÜRKİYE İYİ OLACAK

DOĞU TÜRKİSTAN
BASIN VE MEDYA DERNEĞİ
شەرقىي تۈركىستان تەبىئەت ۋە مەدەنىيەت جەمئىيىتى

ISTIQLAL TÜRKÇE

ISTIQLAL TÜRKÇE

ISTIQLAL TÜRKÇE

ISTIQLAL TÜRKÇE

RAPOR: ÇİN'DEKİ İSLAMOFOBİ VE MÜSLÜMAN ÜLKELERİN TUTUMLARI

Uygur Araştırmalar Merkezi "Çin'deki İslamofobi ve Müslüman Ülkelerin Tutumları" başlıklı bir rapor yayımladı. Rapor, Çin'de devlet destekli İslamofobi ve Doğu Türkistan'daki İslam karşıtı politikalara odaklanırken, İslam dünyasının tutumlarını inceliyor.

Uygur Araştırmalar Merkezi (CUS) 29 Nisan 2023 tarihinde, "Çin'deki İslamofobi ve Müslüman Ülkelerin Tutumları" başlıklı bir rapor yayınladı. Rapor, Çin'deki devlet destekli İslamofobi, özellikle Doğu Türkistan'daki Çin'in İslam karşıtı politikalara odaklanıyor. Ayrıca, rapor İslam dünyasındaki Çin'in dezenformasyon kampanyalarını ve Müslüman çoğunluktaki ülkelerin Çin'in İslam'a alenen açmış olduğu savaşına dair tutumlarını inceliyor.

Rapor, 1949'da Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana İslam ve Müslümanları "Çinlileştirmeye" çalışan Çin Komünist Partisi'nin sistemli ve tarihi İslamofobik politikalarını analiz ediyor. Son 7-10 yıl boyunca ve özellikle 2017'den bu yana Doğu Türkistan'daki Çin'in İslam'a savaşının çeşitli yönlerini belgeliyor.

Bunun yanı sıra, İslam dünyasındaki Çin'in dezenformasyon kampanyalarını ve Uygurlara yönelik dini zulmünden Müslüman ülkelerin

rahatsızlık duymalarını önlemek için Çin rejiminin kullandığı çeşitli propaganda uygulamalarını da gün yüzüne çıkarıyor.

Raporda, İslam İşbirliği Teşkilatı'nın Uygurlara yönelik başarısızlığı ve Müslüman çoğunluktaki ülkelerin Uygur Soykırımına karşı tutumları ilgili bölümlerde detaylıca değiniliyor.

Rapor için tıklayın...

Uygur Araştırmaları Merkezi'nin İcra Direktörü Abdulhakim İdris, rapor ile ilgili yaptığı açıklamada "Bugün Çin rejimi, Doğu Türkistan'da İslam'a karşı savaş açmış ve Uygur Müslümanlarına soykırım uygulamaktadır. Ancak İslam dünyası, Müslüman ülkeler arasında yürütülen kitlesel dezenformasyon kampanyası nedeniyle Çin rejiminin gerçek doğasını henüz tanımamaktadır" dedi. İdris ayrıca "Bu raporun yayınlanmasıyla, Çin'in İslamofobik politikalarına ışık tutmayı ve Müslümanların Çin rejiminin gerçek yüzünü görmelerini sağlamayı umuyoruz. Ayrıca İslam dünyasındaki Çin'in propaganda girişimlerini inceledik ve gerçeklerle ifşa ettik. Umarız daha fazla Müslüman, Çin'in Uygur Müslümanlarına yönelik dini zulmü konusunda eğitilmesine katkı sağlayacaktır" ifadelerini kullandı.

Muhammed Ali ATAYURT-İstiqlal

ÇİN, DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN ÜLKE LİSTESİNDE

ABD Uluslararası Dini Özgürlük Komisyonu, Çin'i özel dikkat edilmesi gereken ülke olarak listeleyen yıllık raporunu yayınladı.

Amerika'nın Sesi VOA'ya göre dün ABD Uluslararası Din Özgürlüğü Komisyonu 2023 raporunu yayınladı.

Çin'in de aralarında bulunduğu 17 ülke özel dikkat edilmesi gereken ülke olarak listelenirken, 11 ülke de "özel izleme listesine" alındı.

Komitenin başkan yardımcısı Cooper, 1 Mayıs'ta düzenlediği basın toplantısında açıklama yaparak, "Çin Komünist Partisinin (ÇKP) Çin içinde ve dışında din özgürlüğünü bastırmasından dehşete düştüm." diyerek, Kongre'nin Çin'in Amerika Birleşik Devletleri'ndeki habis etkisine karşı koymak için ilgili yasayı onaylamasını tavsiye etti.

ÇİN, DİNİ ÖZGÜRLÜK ALANINDA EN KÖTÜSÜ

Rapora göre 17 ülke özel dikkat edilmesi gereken ülke olarak sıralanıyor ve listede Çin de yer alıyor.

Amerika Birleşik Devletleri Uluslararası Din Özgürlüğü Komisyonu Başkanı Nuri Türkel, Pazartesi günü çevrimiçi bir basın toplantısında yaptığı açıklamada, 2023 yıllık raporunda adı geçen 28 ülkeden 17'sinin "özel dikkat edilmesi gereken ülke" listesine alınmasının önerildiğini söyledi.

Ayrıca Raporun 2022 uluslararası din özgürlüğü durumunu temel aldığı belirten Türkel, bunların arasında 12 ülke, Kasım 2022'de ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından "özel dikkat edilmesi gereken ülkeler" olarak belirlendiğini söyledi.

HAYAL KIRIKLIĞI YARATTI

ABD'ye göre, "özel dikkat edilmesi gereken ülke" listesinde yer alan 12 ülke arasında Burma, Çin, Küba, Eritre, İran, Nikaragua, Kuzey Kore, Pakistan, Rusya, Suudi Arabistan, Tacikistan ve Türkmenistan da yer alıyor. Uluslararası Din Özgürlüğü Komisyonu, bu yıl yine aynı ülkelerin "özel dikkat edilmesi gereken ülke" listesine alındığını ve diğer 5 ülkenin yeniden listeye dahil edildiğini açıkladı.

Amerikan Uluslararası Din Özgürlüğü Komisyonu Başkan Yardımcısı Abraham Perko, konuyla ilgili yaptığı açıklamada, "Bugün adı geçen ülkeler, din özgürlüğünün ciddi zorluklarla karşılaşmaya devam ettiği dünyanın önde gelen ülkeleridir." Dedi. Perko Konuşmasında bu raporda belgelenen ihlallerin kapsamı ve ölçeğinin hayal kırıklığı yarattığını vurgularken, özellikle Çin'in din özgürlüğü ihlallerine değinerek sözlerini tamamladı.

İLGİLİ HABERLER: RAPOR: ÇİN'DEKİ İSLAMOFOBİ VE MÜSLÜMAN ÜLKELERİN TUTUMLARI

BİN YILLIK İSLAM YURDU DOĞU TÜRKİSTAN

73 yıldır Doğu Türkistan'ı işgal altında tutan Çin

Komünist yönetimi, 2016 yılından itibaren Dini alim, bilim insanları, aydın ve sanatçılara ve topluma yön veren kimselere yönelik keyfi tutuklamalar gerçekleştiriyor.

Bin yıldan beri İslam toprakları olan Doğu Türkistan'da bugün misli görülmemiş bir zulüm yaşanmaktadır. Halk kendi topraklarında zulme maruz kalmakta, azınlığa düşürülmekte ve sistematik bir şekilde unutturulmaktadır. Nitelik bakımından Moğol istilasının İslam dünyasına verdiği tahribatı aratmayacak niteliktedir.

Halkın dini inancı kısıtlanırken binlerce Cami yıkılmış veya eğlence mekanlarına çevrilmiştir. Kur'an-ı Kerim ve dini kitaplar toplanarak halkın gözleri önünde yakılmakta, oruç tutana zorla içki içirilmekte, namaz kılan bir Müslüman yakalanırsa 10 yıldan başlamak üzere hapse mahkûm edilmektedir. Müslüman gençler zorla Çinlilerle evlenmeye zorlanmakta, Yerel dilin kullanılmasına bile izin verilmemekte ve Uygur kimliğine ait hiçbir unsura mûsamaha edilmemektedir.

Muhammed Ali ATAYURT-İstiqlal

ASLA KAÇIŞ YOK!

ÇİN'İN GENİŞLEYEN ÇIKIŞ YASAĞI

İspanya merkezli sivil toplum örgütü Safeguard Defenders adlı kuruluş tarafından "Kapana Kısılmak: Çin'in Genişleyen Çıkış Yasağı Uygulamaları" başlıklı rapor yayınlandı.

Raporda, çıkış yasaklarının çoğu zaman yasal bir gerekçe olmaksızın bireyler, basın ve insan hakları savunuculuğu üzerinde daha fazla baskı kurmak amacıyla soykırım suçlusu Xi Jinping tarafından bir araç olarak kullanıldığı ortaya konuyor.

Çin rejiminin ulusal güvenlik gerekçesiyle uyguladığı çıkış yasakları, yalnızca insan hakları savunucuları aktivistler ve yabancı gazetecileri etkilemediği raporda yer aldı. Çin, söz konusu çıkış yasaklarını bir sınır ötesi baskı aracı olarak da kullanıyor. Raporda, Xi yönetimi altında dört yeni yasanın daha kabul edildiği ve bu

türden kısıtlamalar getiren yasaların toplam sayısının 14'e ulaştığı belirtildi. Bu yeni yasalardan biri olan Gözetim Kanunu (2018), hakkında soruşturma yürütülen veya şüpheli olmasalar bile bir soruşturmayla bağlantılı olan kişileri yurt dışına çıkış yasağına tabi kılındığı belgeleriyle teyit edildi.

İLGİLİ HABERLER: ÇİN'İN UYGUR YÜZ TANIMA TEKNOLOJİSİ KORKUTUCU

Bu uygulama sınır kapılarında ya da ikametlerinde kişilerin pasaportlarına el konulması yoluyla ya da yeni pasaport veya pasaport yenileme başvurularının reddedilmesi yoluyla hayata geçirilmekte olduğu öne sürülürken, genellikle bireyler Çin'den ayrılmak üzere bir sınır kapısına gelene kadar haklarında getirilen çıkış yasağı konusunda bilgilendirilmediği ve gidip yakalandığı doğrulanıyor.

ÇIKIŞ YASAKLARI YILLARDIR DEVAM EDİYOR

Cin Komünist Rejimi, işgal altındaki Doğu Türkistan ve Tibet gibi bölgelerde aslında uzun zamandan beri çıkış yasakları uyguluyor. Uygurlar açısından pasaportlara erişim her zaman imkansız. Üstelik yolsuzluk ve ayrımcı prosedürler yoluyla bir silah haline getirilmiştir. En son 2015 yılında Doğu Türkistan'ın Gulca bölgesindeki Komünist yetkililer, yeni pasaport vermeyi durdurmuş ve halkın elinde mevcut bütün pasaportları polis tarafından muhafaza edilmek üzere geri istendiğini duyurmuştu.

2016 yılına geldiğinde pasaportların geri alınması uygulaması Doğu Türkistan genelinde daha yaygın bir şekilde uygulanmaya başlanmış, sırf pasaport aldıkları gerekçesiyle milyonlarca insan

Toplama Kamplarına alınmıştı.

YURT DIŞINDAKİ UYGURLARI DA ETKİLEDİ

Bu durum Diasporadaki Uygurları da etkilemiş, Uygur Soykırımı devam ederken pasaportlarını yenilemeye çalışan bazı Uygurlara pasaport yerine sadece Doğru Türkistan'a seyahat edebilmelerine yarayan tek gidişli (mavi renkli) seyahat belgeleri verilmişti.

Daha sonra ise Uluslararası Toplum şok eden Batı ve Avrupa'nın "Asla bir daha olmasın" diye ant içtiği, Çin'in Doğu Türkistan'daki malum "Nazi varı" Toplama kampları 2017'de ayyuka çıkarıldıktan sonra, Yurt dışındaki Uygurlar'da giderek artan baskıya karşı Çin büyükelçilikleri önünde yıllardır Doğu Türkistan'daki sistematik soykırımı Protesto ediyor.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

ÇİN, TOKSU'DA “TUTUK BEY” KÜLTÜR PARKI PEYDAHLADI

İşgalci Çin, “Doğu Türkistan’ı Çinlileştirme”, “İslam dinini Çince sosyalizme uyarlama” ve sözde “Xinjiang’ı (Çin) Kültür yoluyla Besleme” kisvesi altında yıllardır devam eden sistematik soykırım politikasının bir parçası olarak bir 1 Mayıs günü Aksu ili Toksu şehrinde eski Çin efsanelerinden “Tanganshi Tutuk Beg” Kültür Parkı’nın açılış törenini düzenledi.

Çin propaganda ağı “Xinjiang gazetesi” nin 2 Mayıs tarihli haberine göre, Çin rejimi, açılış töreni sırasında Doğu Türkistan halkının benimsediği milli kültür ve dini değerleri ayaklar altına alarak bir dizi Çin geleneksel etkinlikleri ve gösteriler sergiledi.

Bilgilere göre Toksu şehir Parti Komitesi sekreteri Wang Xinli, uyduruk Çin efsanevi kahramanı “Tanganshi Tutuk Beg” Kültür Parkı açılış töreninde konuşma yaparak bahse konu parkın Soykırımcı Xi Jinping’in ortaya attığı sözde “Xinjiang’ı (Çin) Kültür yoluyla besleme” politikasını kapsamlı bir şekilde uygulamak amacıyla inşa edildiğinden bahsetti.

İLGİLİ HABERLER: DOĞU TÜRKİSTAN’DA YAPAY ÇİN ŞEHİRİ İNŞA EDİLDİ

Ayrıca törenin 3 gün süreceği belirtilirken törende çekilen bazı fotoğraflarda Uygur erkek ve kızlarının geleneksel Çin kıyafetleri giyerek etkinlik boyunca şarkı söyleyip dans etmeye zorlandığı dikkat çekerken, özel ekip tarafından iştirakçilere Tang Hanedanlığı’nın batı bölgesini (Doğu Türkistan’ı) nasıl savunduğunu anlatan çeşitli özel gösterilerde sergileniyor.

Gözlemciler rejim yönetiminin İslam’ın sözde Çince sosyalizme uyarlanması, Çin bilincinin pekişmesi gibi safsatalarla Doğu Türkistan’daki etnik ve kültürel soykırım politikasını yoğunlaştırdığını, aynı zamanda çeşitli yollarla Doğu Türkistan’ın Türk, Müslüman çehreni Çin görünümüne dönüştürmeye çalıştığını, bütün bunların uluslararası toplumun gözünü boyamak için olduğunu, oysa soykırımcı politikasını uygulamaya devam ettiğini ve giderek Uygur varlığını her yerden silmeye çalışıldığını kaydetti.

Muhammed Ali ATAYURT-İstiqlal

3,5 MİLYON UYGUR'UN TELEFONU 11 MİLYON KEZ KONTROL EDİLDİ

İnsan Hakları İzleme Örgütü, Çin güvenlik güçlerinin 50 binden fazla dosya içeriğini “şiddet, terörle ilgili ses ve görüntü” olarak nitelendirerek, Uygurları cep telefonlarında yasadışı içerik bulundurma gerekçesiyle sorgulamak üzere listelediğini tespit etti.

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün resmi İnternet sitesinde yer alan 4 Mayıs tarihli habere göre, Çin Kamu güvenlik bakanlığından elde edilen verilerin adli tıp analizi sonucunda, 2017-2018 yılları arasındaki dokuz ay içerisinde Çin polisleri, Doğu Türkistan'ın Urumçi şehrinde yaşayan 3,5 milyon kişiye ait 1,2 milyon cep telefonunu yaklaşık 11 milyondan fazla kez kontrol ettiği ortaya çıktı.

İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün Çin işlerinden sorumlu direktör yardımcısı Wang Songlia'ya göre, Çin rejimi, Doğu Türkistan'ın her köşesinde kurulan gözetim sistemleri aracılığıyla, Uygurların kitlesel ve toplumsal gözetlenmesi ve sosyal alanlardaki kontrolü sıkılaştırmakla kalmayıp, aynı zamanda cep telefonlarında sakladığı Kuran'ı Kerim veya Hadis-i Şerifler, dolayısıyla İslami içerikler yüzünden polis tarafından sorguya çekiliyor.

Haberde, İnsan Hakları İzleme Örgütü, Çin'in “terörle mücadele ve aşırıçılık önlemleri” adı altında Doğu Türkistan halkına zulmetmekte olduğu yönündeki endişelerini dile getirirken, ayrıca Çin'in terörle mücadele yasasının belirsiz olduğunu, güvenlik güçlerine sınırsız yetki vermek suratiyle insanları keyfi tutuklamak üzerine düzenlendiğini, çoğu insanın masum olmasına rağmen özgürlüklerinden mahrum bırakıldığını, siyasi, dini ve ideolojik olarak adalet isteyenleri sebepsiz yere yıllarca hapsedilmesi ve öldürülmesi veya ağır bedensel işkencelere tabi tutulmasına olanak sağladığını bir kez daha gözler önüne seriyor.

Örgüt, merkezi şehir Urumçi'de yaşayan 1.400'den fazla kişinin, Çin polislerinin ana listesinde yer aldığını ve bireylerin cep telefonlarındaki 1.000'den fazla içeriğin Kontrol uygulamalarıyla eşleştiğini, söz konusu belgeler incelendiğinde ise %57 oranında Kur'an-ı Kerim tilaveti ile ilgili dosyalar olduğu ve bu yüzden sıkı gözetime tabi tutulduğunu ortaya çıkarıyor.

Muhammed Ali ATAYURT-İstiqlal

ÇİN, BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ SIRALAMASINDA DİBİ BOYLADI

5 Mayıs Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) kuruluşu tarafından yayınlanan “2023 Küresel Basın Özgürlüğü Endeksi” raporuna göre, soykırımcı Çin basın özgürlüğü sıralamasında dünya çapında sondan ikinci sırada yer alırken, Çin’deki basın özgürlüğü sorunu Kuzey Kore’den daha kötü olduğu belirlendi.

RSF Raporuna göre, işgalci Çin, gazeteciler için dünyanın en büyük hapisanesi haline geldiği, ülkede bulunan yerli ve yabancı gazetecilere yönelik baskının, Kuzey Kore’deki baskıyı geçtiğine işaret ediliyor.

Raporda, soykırım suçlusı Xi Jinping’in 2016’da “medyanın adı Komünist Partidir” açıklamasından bu yana, Çin’deki medya özgürlüğü ortamı giderek kötüleştiği, dolayısıyla Çin’in basın özgürlüğü, dünyadaki 180 ülke arasında 179. sıraya gerileyerek insanlık tarihinin en kötü ülkesi olarak

nitelendiriliyor.

Ayrıca Sınır Tanımayan Gazeteciler’in raporunda dünyadaki 180 ülke arasında bu yıl basın özgürlüğü sıralamasındaki en kötü ülkeler, Çin ve Vietnam gibi komünist ülkeler olduğu vurgulanıyor.

Sınır Tanımayan Gazeteciler’in Taipei’deki Doğu Asya ofisi yöneticisi Cédric Alviani, 3 Mayıs’ta düzenlediği basın toplantısında “2002 Basın Özgürlüğü Endeksi” nin yayınlanmasından bu yana, Çin’in bu alandaki sıralaması yeni bir dip seviyeye ulaştığını ifade etti.

VOA’ya konuşan Çinli muhalif medya kuruluşları “Çin’deki medya özgürlüğü ortamının git gide kötüleştiğini ve yok olmaya yakın olduğunu, Bu nedenle, Çin’in gazetecilere yönelik kısıtlama düzeyinin bu yılki değerlendirmede dibi boylamasının şaşırtıcı olmadığını değerlendirdi.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

ÇİN, AFGANİSTAN'DAN UYGURLARA BASKI YAPMASINI İSTEDİ

Çin Dışişleri Bakanı: Afganistan'da En Kısa Sürede İstikrarın Sağlanmasına Yardım Edeceğini, ancak Afganistan'ın Doğu Türkistanlılar başta düzinelerce örgütlere baskı yapmasını istedi.

Çin Devlet Konseyi Üyesi ve Dışişleri Bakanı Qin Gang, Afganistan'ın terörle mücadele taahhüdünü yerine getirmesini ve Çinli personel ve kurumların güvenliğini sağlaması gerektiğini belirtti. Afganistan'ın en kısa sürede kendi ayakları üzerinde durmasında ve barış, istikrar, kalkınma ve refahın sağlanmasında yardıma hazır olduklarını söyleyen Qin, Çin-Afganistan-Pakistan üçlü diyalog ve işbirliğini ilerletmeye devam edeceklerini ifade etti.

Çin'in Xinhua haber ajansına göre 7 Mayıs Dışişleri Bakanı Qin Gang, Afganistan'ın terörle mücadele taahhüdünü ciddiyetle yerine getirmesi, Doğu Türkistan İslami Hareketi (TİP) mensubiyeti bulunan yerleşik Uygurlar başta bir düzine yerli ve yabancı örgütlerle mücadele etmesi

ve Afganistan'daki Çinli personel ve kurumların güvenliğini sağlamadaki kararlılığını samimi şekilde yerine getirmesi gerektiğini söyledi.

AFGAN VE ÇİN DIŞİŞLERİ BAKANLARI GÖRÜŞTÜ

Pakistan'ın başkenti İslamabad'da Cumartesi günü Afganistan geçici hükümet dışişleri bakan vekili Emirhan Muttaki ile bir araya gelen Qin, Çin ve Afganistan'ın birbirine dağlar ve nehirlerle bağlı iki dost komşu ülke olduğunu söylemişti.

İki ülkenin birbirlerine destek verdiğini, anladığını ve güvendiğini belirten Qin, uluslararası konjonktür ne olursa olsun, Çin'in her zaman Afgan halkının yanında sağlam şekilde duracağını ve Afganistan'ın ulusal şartlarına uygun kalkınma yolu izlemesini destekleyeceğini kaydetmişti.

Görüşmede Qin, Çin'in Afganistan'ın egemenliği, bağımsızlığı ve toprak bütünlüğüne saygı göstermeye ve çeşitli alanlarda işbirliğini derinleştirmeye devam edeceğini belirtti.

Çin Dışişleri Bakanı, Afganistan'ın terörle mücadele taahhüdünü ciddiyetle yerine getirmesi, Uygurlarda dahil olmak üzere güya "terörist" olarak gösterdiği güçlere karşı kararlı şekilde mücadele etmesi ve Afganistan'daki Çinli personel ve kurumların güvenliğini sağlamadaki kararlılığını samimi şekilde yerine getirmesi gerektiğini söyledi.

KARŞILIKLI İLTİFATLAR HAVADA UÇUŞTU

Çin, Çin-Afganistan-Pakistan üçlü diyalog ve işbirliğini, eşit düzeyde istişare, pragmatik işbirliği, dostluk ilkeleri ve karşılıklı fayda temelinde ilerletmeye devam edeceklerini ifade etti.

Muttaki ise Afganistan'ın Çin ile ilişkileri geliştirmeye büyük önem verdiğini ve topraklarının Çin karşıtı faaliyetler için hiçbir güç tarafından kullanılmasına asla izin vermeyeceğini söyledi.

Muttaki, ortak çıkarları koruma ve iki halkın yararına olacak "Bir Kuşak Bir Yol " girişimi çerçevesinde ekonomi,

ticaret, insanlar arası etkileşim ve altyapı gibi alanlarda Çin ile işbirliğini güçlendirmeyi umduğunu söyledi.

Afganistan'ın Çin, Pakistan ve diğer komşu ülkelerle uyum içinde yaşamayı istediğini belirten Muttaki, bölgesel istikrar ve refahı desteklemek amacıyla Çin ve Pakistan ile üçlü işbirliğini aktif şekilde ilerletmeye istekli olduğunu vurguladı.

EURONEWS HABERİ TİP TERÖR ÖRGÜTÜ LİSTESİNDEN ÇIKARILDI

ABD'de "resmi gazete" görevi gören ve yasaların yayımlandığı Federal Kayıt Bürosu tarafından Kasım 2020 tarihinde yayımlanan bir notta, Dönemin Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, İşgal altındaki Doğu Türkistan'ın bağımsızlığı ve Çin zulmüne karşı mücadele eden Doğu Türkistan İslami Hareketi'nin (TİP) terör örgütü olarak görülmesi gerektiği yolunda yönetimin 2004 yılında aldığı kararı iptal ettiğini duyurmuştu.

Muhammed Ali ATAYURT-İstiqlal

Çin ve Kanada arasında diplomatik kriz çıktı. Çin Dışişleri Bakanlığı, Kanada'nın Şanghay Başkonsolosluğu'nda görevli diplomat Jennifer Lynn Lalonde'un 'istenmeyen kişi' ilan edildiğini ve kendisine ülkeyi terk etmek için 13 Mayıs'a kadar süre verildiğini açıkladı.

Söz konusu karar, Kanada'nın Çin'in Toronto Başkonsolosluğu'nda görevli bir diplomatı 'istenmeyen kişi' ilan etmesinin ardından geldi.

'ÇİN İLAVE TEPKİ VERME HAKKINI SAKLI TUTUYOR'

Kanada'nın iddiasına göre Uygur Türklerine karşı uygulanan ayrımcılığı kınama önergesine destek veren Kanadalı meclis üyesine, Çinli bir diplomat baskı yaptı. O diplomat istenmeyen kişi ilan edildi. İddiaları reddeden Çin

misilleme yaptı.

AA'nın aktardığına göre, Çin Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, alınan 'istenmeyen kişi' kararının Kanada'ya yanıt niteliğinde 'mütekabil karşı tedbir' olduğu ve Çin'in ilave tepki verme hakkının saklı tutulduğu kaydedildi.

İDDİA: ÇİN, KANADALI VEKİLİ BASKI ALTINA ALMAYA ÇALIŞTI

Kanada'nın 'istenmeyen kişi' ilan ettiği Çin'in Toronto Başkonsolosluğu'nda görevli diplomatın, Muhafazakar Parti vekili Michael Chong'u baskı altına almak için Hong Kong'da yaşayan akrabalarını tehdit etmeyi planladığı iddia edilmişti. Kanada Dışişleri Bakanı Melanie Joly, kararla ilgili açıklamasında, "Demokrasimizi koruma konusundaki kararlığımızı sürdüreceğiz" ifadelerini kullanmıştı.

“Globe and Mail” gazetesi, geçen hafta yayımladığı haberde, Kanada istihbarat kuruluşu CSIS'nin, Çin hükümetinin, 2021 yılında Muhafazakar Parti milletvekili Michael Chong'u baskı altına almak için Hong Kong'da yaşayan akrabalarını tehdit etmenin yollarını aradığı bilgisini edindiğini ileri sürmüştü.

İDDIALARDA 'SINCAN UYGUR ÖZERK BÖLGESİ' DETAYI

Gazetenin haberinde, Çin'in Doğu Türkistan'da yaşayan Uygur Müslümanlara yönelik ciddi hak ihlallerine ilişkin eleştirilerini dile getiren milletvekili Michael Chong'u bu yolla susturmaya çalıştığı iddia edilmişti.

Tehditiddiaları, Kanada parlamentosunun

2021'de Doğu Türkistan'da Uygurlara yönelik muameleyi 'soykırım' olarak tanımlayan kararı kabul ettiği tarihlere denk geliyor. Chong, karar tasarını parlamentoya sunan vekiller arasında yer almıştı. Çin'in Ottawa Büyükelçiliği ise karara dair açıklamasında, iç işlerine müdahaleye yönelik iddiaların, ideolojik ön yargılarla Çin'i karalamayı amaçlayan bir siyasi manipülasyon olduğunu ileri sürmüştü.

Çin'in daha önce Kanada'da 2019 ve 2021'de federal parlamento seçimlerine etki etmek üzere girişimlerde bulunduğu, seçimlere katılan bazı adayları örtülü bir ağ ile finanse ettiği de iddia edilmişti.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

IUETO: We call on EU member states to place the occupied East Turkistan under international supervision for the protection of the Uyghurs and other Turkic people there and the termination of the Chinese colonization.

UYGURLARDAN AVRUPA ÜLKELERİNE MEKTUP

10 Mayıs'ta Uluslararası Doğu Türkistan STK'lar Birliği, "Çin-AB İlişkileri ve Güncel Dış Güvenlik Politikası Konuları Stratejik Tartışma Konferansı" ile ilgili olarak AB ülkelerinin dışişleri bakanlıklarına bir mektup gönderdi.

Mektupta Çin'in, küresel yayılcı hedeflerine ulaşmak için Doğu Türkistan başta olmak üzere, Tibet ve Moğolistan'ın da aralarında bulunduğu işgal edilmiş bölgeleri baskı altına almaya devam ettiği, bölgedeki yayılcılığını güçlendirmek adına insanlık dışı korkunç sözde "önlemler" aldığı ifade edildi.

Çin rejiminin Doğu Türkistan'da, "aşırılıkçılıkla mücadele" gerekçesiyle Uygur Türkleri, Kazak, Kırgız Tatar ve Özbekler gibi Müslüman topluma ait insanları sözde "mesleki eğitim merkezi" adını verdiği Ceza kamplarda alıkoymasına da uluslararası toplum tarafından şiddetle eleştirildiği, ABD başta bazı Avrupa ülkeleri Çin'in sistematik Soykırım ve İnsanlığa karşı suç işlediğini belirterek, çok sayıda soykırım suçlusu yetkiliye ve 2022'nin en önemli etkinliklerinden olan Olimpiyat oyunlarına dahi yaptırımlar uyguladığı hatırlatıldı.

8 MİLYON İNSAN TOPLAMA KAMPLARINDA

BM verilerine göre en az 2 milyon (son dört yıldır revize edilmedi) Kamp tanıkları ve sızan Çin verilerine göre 2016'dan beri 8 milyona yakın Uygur Türkü bu kamplarda kendi rızası dışında dönüşümlü olarak alıkonulduğu, Ancak işgalci Çin yönetiminin,

bölgede kaç kamp bulunduğu dair bilgileri hala gizlediği ve dezenformasyonla üstünü örtmeye çalıştığı anlatılıyor.

Mektupta ayrıca, durumun ciddiyetine rağmen Çin'in hala soykırım suçuna devam uluslararası barışı bozmaya devam ettiği ve Çin'in uluslararası toplumun Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlallerini çözmeye yönelik her türlü girişimi, eleştirileri ve kınamalarına rağmen bütün suçlamaları reddederek bunun iç meselesi olduğunu, bu konuların hassas konular olduğunu beyan edeceği belirtiliyor.

TOPYEKÛN İMHA POLİTİKASINA DİKKAT

Oysa Doğu Türkistan'daki 35 Milyon halkın uluslararası toplumun bir parçası olduğuna ve AB üye devletlerinin Doğu Türkistan'daki Çin'in topyekûn imha politikasının özünü dikkate alarak yeni bir AB- Çin stratejik perspektifi oluşturması gerektiği dile getiriliyor.

Sonlarına doğru, "bazı öneriler sıralanan mektupta "Komünist Çin rejimi altındaki zulüm gören Doğu Türkistan halkının Avrupa Birliği üyesi devletleri koruması altına alınması, Doğu Türkistan'daki soykırımı sona erdirmek için uluslararası bir izleme ve gözlemci sistemi kurulması, Doğu Türkistan halkına karşı tüm suçlarını üstlenmeye, Çin'i uluslararası hukuk ihlallerinin sorumluluğunu üstlenmeye çağırıyoruz." Deniliyor.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

Cumhurbaşkanlığın 2. tur seçim günü (28.05.2023), oy verme noktalarından biri olan İstanbul Merkezefendi İmamhatip Lisesinde şimdiye kadar görülmemiş bir olay yaşanmıştır. Bir tarafta CNN Türk bir Çinli ile röportaj yaparken, diğer tarafta T.C. vatandaşlığına geçmiş bir gurup Çinli, “Diktatör Erdoğan gidecek, Türkiye iyi olacak” sloganı atmış, bazıları da gördükleri Uygurlara “İşte Uygur teröristler!” diye bağırıştır. Hatırlanacağı gibi, büyük deprem sırasında bölgeye giden Çinlilerin Türkiye halkına para dağıtarak seçimde Erdoğan’a oy vermemelerini istemişti.

Terör devleti ve gangster çetesi ÇKP, bu ırkın ezelden var olan ve kendilerinin “Çin Rüyası” dedikleri dünya hakimiyetini ele geçirme teşebbüsü için bir dizi stratejiyi yürürlüğe koymuştur. Bunların başında yer alan ve kredi tuzağı olduğu kanıtlanan

Kuşak, Yol projesini batıya kadar götürebilmek için olmazsa olmaz coğrafi konumundaki Türkiye, bu işgalci devletin strateji uzmanlarının ifadesiyle “İlk olarak ele geçirilmesi gereken ülke” olduğu için, ekonomik darboğazına düşmesi hasebiyle hükümetin yabancı yatırımı çekme çabasıyla birlikte çıkardığı 250 bin Dolara T.C. vatandaşı kanunu kolaylığından istifade ederek, bu meblağı sadece bir değil, aynı soyadı taşıyan 5’ten fazla Çinli sahtekarlıkla vatandaşlığa geçmek suretiyle Türkiye’deki nüfuslarını arttırma gayretine girdikleri ve bunda oldukça başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Sözde yatırımcı olan bu Çinlilerin hepsi ÇKP ajanı olup, Türkiye’yi ele geçirmek için ilk önce ülkenin demografik yapısını lehine çevirmek, sonra ekonomik gücünü, nihayetinde siyasi gücünü de elde etmek için kademeli ilerlemektedir.

Birçoğu başta İstanbul olmak üzere büyük şehirlerdeki lüks sitelerden konut satın alıp yerleşen bu ajanlar, dara düşen mahalle bakkalına kadarki esnaf ve şirketleri değerinin üzerinde para ile satın almak ve paravan Çin ve Uygur lokantası vb. gibi iş yerleri açmak suretiyle amacına hizmet etmektedir. Her ne kadar buseçimi Erdoğan kazanmışsa da bu şer çete niyetinden asla vaz geçmez ve gayesine ulaşmak için Türkiye'nin iç ve dış düşmanlarıyla işbirliği yapacaktır.

“Türk’e Türk’ten başka dost yoktur”. Şimdiye kadar çok kez uyardık, Uygur meselesinin sadece bu toplumun değil, dünyanın bekası

meselesi olduğunu. Tekrar uyaralım: Hükümet ülkenin geçici menfaati için bu gangster ile dost geçinedursun halk, Çin ırkının ciğerine kadar tanıyan Bilge Kağan'ın Türk milletine ettiği vasiyeti unutmamalı ve uyanık olmalıdır. Türkiye için buraya yerleşen Suriyeli, Afgan ve başka millet bu ırk kadar tehlikeli değildir çünkü bu ırk çok sinsî, yalancı, hilekar ve gaddardır. Buna karşı uyanık ve ihtiyatlı olmazsa, Uygur toplumunun başına gelen bu afet Türkiye halkının başına da gelir çünkü bu faşist kontrolünü ele geçirdiği her yere despot rejimini de götürür ve kendine itaat etmeyenleri

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

ÇİN, ORTA ASYA ÜLKELERİNE PARA DAĞITTI

Çin ile 5 Orta Asya ülkesi ekonomi, ticaret, yatırımlar, sanayi, tarım ve enerjide işbirliğini artırma konusunda mutabakata vardı.

Çin'in Xian kentinde düzenlenen ve iki gün süren Çin Orta Asya Zirvesi'nin kapanış bildirgesinde altı ülkenin çeşitli alanlarda işbirliğini geliştirmeye karar verdikleri açıklandı. Çin haber ajansı Xinhua bu alanları ekonomi, ticaret, yatırımlar ve sanayinin yanı sıra tarım ve enerji olarak sıraladı.

Çin Merkezi Radyo ve Televizyon İstasyonuna göre, Çin Komünist Parti (ÇKP) lideri Xi Jinping, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan devlet başkanlarını dün düzenlenen açılış töreni ve ortak akşam yemeğinde ağırladı. Xi, beş lidere hitaben yaptığı konuşmasında Orta Asya'nın arka bahçesi haline geldiğini ima edercesine, "Ekonomik ve ticari bağları geliştirmemiz" gerekiyor demiş ve bölgeyi "dış müdahalelere" ve "renkli devrim kışkırtma çabalarına" kararlılıkla karşı çıkmaya çağırmıştı. Çin lideri ayrıca ülkeler arasındaki sınır

ticaretinin artırılması için demir yolu ve otoyollarının iyileştirileceğini ve Çinli şirketlerin Orta Asya ülkelerinde depolar açacağını belirtti. İthalat süreçlerinin de basitleştirileceğini ifade etti.

26 MİLYAR YUAN PARA DAĞITTI

Toplantıda açılış konuşması yapan soykırım suçlusı Xi Jinping, Türk devletlerine büyük bir yem attı ve Orta Asya ülkelerine toplam 26 milyar yuan sermaye ve hibe sözü verdi.

Bilgilere göre Komünist Lider Xi, toplantı öncesi 5 Orta Asya ülke liderlerine 26 milyar yuan yardım bütçesi açıklayarak Kazakistan'a 23 milyar dolar, Kırgızistan'a 500 milyon dolar, Tacikistan'a 1,3 milyar dolar, Türkmenistan'a 8 milyar dolar ve Özbekistan'a 3 milyar dolar para dağıttığı iddia ediliyor.

Bir sonraki Çin Orta Asya Zirvesi 2025 yılında Kazakistan'da yapılacak. Zirvenin Japonya'da gerçekleşen G7 zirvesine karşılık olarak yapıldığı yorumları yapılıyor. G7 gündemlerinden biri de Çin.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

Çin rejimi, Doğu Türkistan halkının ana dili Uygurca'yı, yazısını yok etmek için Doğu Türkistan'ı tamamen Çinileştirme planını hız kesmeden devam ediyor.

Sözde "Xinjiang Flash Haber" internet sitesine göre, 15 Mayıs'ta Çin Eğitim Bakanlığı, ulusal ortak dil ve alfabenin teşviki ve Yaygınlaştırılması için sözde "Ulusal Dil ve Yazı Çalışma Komitesi" adı altında bir ödül töreni düzenledi.

Çin Eğitim Bakanlığı'nın sözde "Devlet Ortak Dili ve Yazısının Teşviki ve Yaygınlaştırılması için Ulusal Dil ve Okuryazarlık Çalışma Komitesi", sözde "Xinjiang Ulusal Ortak Dil ve Okuryazarlık Tanıtma ve Yayım toplantısına Eğitim Müdürlüğü yetkilileri de iştirak etti. Toplantıda Hotan vilayeti Parti Komitesi Teşkilat Dairesi parti üyelerini eğiten Merkez

de dahil beş kolektife "ulusal ortak dilin teşviki ve yaygınlaştırılmasında ileri kolektifler" unvanı verildi. Ayrıca, sözde "Xinjing Maliye ve Ekonomi Üniversitesi" 'inden sekiz Uygur'a sözde "ulusal ortak dilin tanıtılması ve yaygınlaştırılmasında örnek kişilik" ödülü verildi.

Çin rejimi 22 yıldır Doğu Türkistan'da Milli kimliğin ve kültür medeniyetin yok edilmesi ve asimile etmek amacıyla sözde "Ulusal Ortak Dil Yasası" nın yürürlüğe girmesinden bu yana adım adım Uygur Türkçesini okullardan kaldırmış durumda. Başlangıçta söz konusu yasa "Çift dil eğitimi" gibi çeşitli yumuşak yollarla uygulayan Çin rejimi, son yıllarda yasanın uygulanmasında acımasızca çaba sarf ediyor. Bu yıl ilk kez konuyla ilgili geniş katılımlı bir ödül töreni düzenleniyor

ÇİN'İN DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ CEZA KAMPLARINDA NELER YAŞANIYOR?

Sözde “Çin Halk Cumhuriyeti” rejim hükümetinin sistematik baskıları ve asimilasyon politikaları ile Doğu Türkistan’da topyekûn bir halk, asimilasyon ve soykırıma uğramaktadır. Milli, dini, siyasi ve kültürel olarak Doğu Türkistan’da Çinli olmayan tüm Türk kökenli milletler bu baskının kurbanı olmaktadır.

Günümüzde şu an bile Doğu Türkistan’da Uygur ve diğer Türk halklarından milyonlarca kişi suçsuz yere toplama kamplarında tutuluyor. Bu baskı tüm şiddetiyle devam ederken, tanıkların ifadelerine göre tutuklulara işkence ediliyor. Sağlıksız şartlarda ellerinde kelepçe, ayaklarında zincirle yaşıyor. Kampta tutulanlara ne olduğu belirsiz ilaçlar ve iğneler veriliyor. Tırnak çekme, kamçı, elektrik verme gibi işkencelere maruz kalıyor. Kadınlar toplu tecavüze uğruyor.

Milyonlarca genç Doğu Türkistan’daki çalışma kamplarında veya Çin’deki fabrikalarda zorunlu köle işçi olarak çalıştırılıyor. Birçoğu toplama ve çalışma kamplarına gönderildikten sonra geride kalanlar da siyasi propaganda ezberlemeye, kamu hizmeti adıyla ücretsiz çalışmaya zorlanıyor. Kadınlar kısırlaştırılıyor, hamilelere zorla kürtaj yaptırılıyor. Genç kadınlar Çinlilerle

evliliğe mecbur ediliyor. Ailelerinden koparılan yaklaşık 800 bin Uygur Türkü çocuk, “melekler yuvası ” denilen çocuk toplama kamplarında asimile ediliyor. Çince konuşmaya Çince yaşamaya, tıpkı bir Çinliymiş gibi davranan, yaşam felsefesi, ideolojisi, hayata bakışı tamamen Uygurlardan kopuk komünist bireyler olması için yetiştiriliyor.

Milli ve dini kültür mirasları, Uygur tarihi ve kültürü, Türk- İslam mimarileri, tarihi şahsiyetlerin türbeleri yok ediliyor. İnanç özgürlüğü hiçe sayılıyor. 16 bin Cami yıkıldı. Kur’an-i kerim başta olmak üzere Uygurca yazılmış sayısızca eresi kitapları yakıp yok etti. Namaz kılmak, oruç tutmak kampa alınma nedeni olarak gösteriliyor. Türkiye başta olmak üzere yurtdışı ülkelerinde okumuş, seyahat etmiş olmak ya da sadece bunları yapan birinin akrabası olmak bile toplama kampına alınma veya hapse atılma nedeni sayılıyor.

“Kardeş aile” projesi adı altında her Türk aileyle ilgilenecek Çinli memur atandı. Sözde “kardeşler” aile mahremiyetini çiğneyerek Uygurların evlerinde 10 günlerce konaklıyor, aile üyelerinin rejime bağlılığını denetliyor.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

KIRGIZISTAN İLE ÇİN FİLİM İLİŞKİSİNE GİRDİ

Geçen hafta gerçekleşen Çin-Orta Asya zirvesi sonrası Kırgızistan ile Çinli yetkililer arasında, iki dizi filmi için 63 milyon dolarlık dev yatırım yapma konusunda anlaşma sağlandığı öğrenildi.

Kırgız basınında 22 Mayıs çıkan habere göre Kırgızistan ve Çin'in "İpek Yolundaki Rüzgar" ve "Bişkek'teki Aşk" adlı iki dizi için anlaşığı bildirildi.

Kırgızistan Kültür Bakanlığı'na göre, projeler Çin tarafının talebi üzerine başlatılmış olup, Kırgız Cumhuriyeti Kültür, Enformasyon, Spor ve Gençlik Politikası Bakanlığı'nın Shaanxi Tianhan Shengdian Film Şirketi ile "İpek Yolundaki Rüzgar" film çekimleri için ön anlaşmaların yapıldığı aktarıldı.

HEPSİ ÇİN PROPAGANDASI İÇİN

Bilgilere göre bu yılın ikinci çeyreğinden itibaren çekimlere başlanacak olan 40 bölümlük dizinin çekimleri Kırgızistan'ın yanı sıra Kazakistan ve Özbekistan'ın farklı şehir ve illerinde yapılacağı, sadece "İpek Yolundaki Rüzgar" dizisi için ayrılan bütçenin 38 milyon dolar olduğu belirtildi.

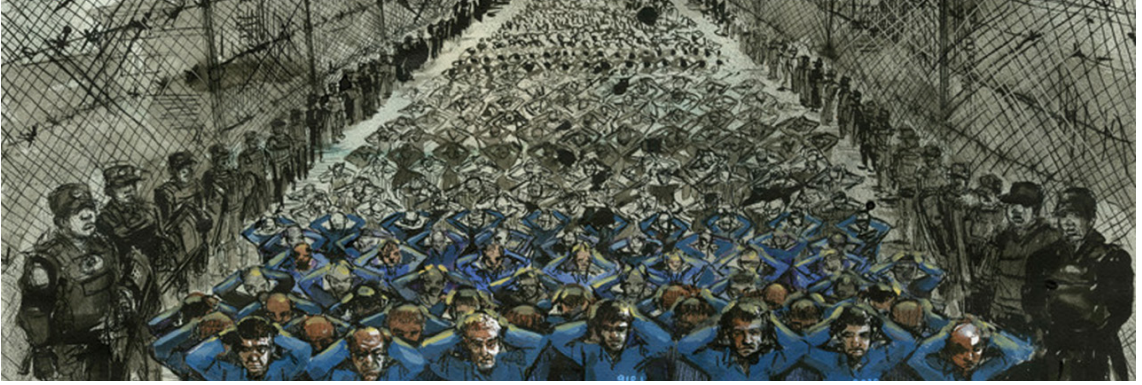
Ayrıca Kırgızistan Kültür Bakanlığı ve Beijing Zhongyi Boyu Culture Media Şirketi arasında "Bişkek'teki Aşk" dizisinin çekimleri konusunda da ilk anlaşmaya varıldığı, Proje için 25 milyon dolar bütçe ayrıldığı aktarıldı.

İLGİLİ HABERLER: ÇİN, HOLLYWOOD'DAN ATILACAK

Gözlemciler yoğun Propaganda içerikleri yüzünden Çin'in Hollywood'dan bile atılması gündemdeyken, Kırgızistan'la anlaşmaya varılan söz konusu dizilerin tamamen Çin propagandası için yapılacağını, Çinliler ile Türkistan halklarının bir birleriyle ne kadar uyum içerisinde uzun yıllardır beraber yaşamakta olduğunu, Çin'in ne kadar güçlü ve barışçıl bir ülke olduğunu, komşu ülkelerin sıkıntılarına koşan, kalkınma, ekonomik ve her alanda Çin'in Orta Asya (Türkistan) topraklarında söz sahibi olduğunu yansıtan, algı yanıltıcı içeriklerle dolu olacağını, bütün bu çabaların Ukrayna işgalinde güçsüzleşen Rus Rejiminin Orta Asya'daki imajına bürünmek olduğunu kaydetti.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

RAPOR: ÇİN'İN DİNİ BASKISI YÜZÜNDEN 10 BİN İNSAN HAPİSTE

ABD'nin Din Özgürlüğü Raporu'na göre Çin rejimi, bütün dini faaliyetleri yasa dışı belirleyerek Doğu Türkistan'ı dinsizleştirme çabalarını sürdürüyor. Dine yönelik baskı uygulamaları kapsamında en az 10 bin insanı suçsuz yere hapsediği raporlandı.

ABD hükümeti Pazartesi günü, Dışişleri Bakanlığının Din Özgürlüğü Raporu'na atıfta bulunarak Pekin'i 2022'de bütün teolojik faaliyetleri Çin Komünist Partisi'nin kontrolü altına almak amacıyla dini inanca karşı genişleyen bir baskı kampanyasında en az 10 bin insanı hapse atmakla suçladı.

Bu suçlama, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın 1999'dan beri her yıl yayınlanan ve yaklaşık 200 ülkeyi kapsayan Uluslararası Din Özgürlüğü Raporunda yer alan Çin'e karşı birçok suçlamadan sadece biri.

ÇİN'İN KAMUYA AÇIK BİLGİLERİNDEN YARARLANILDI

Raporun Çin ile ilgili bölümü, Freedom House ve Yüce Tanrı Kilisesi (CAG) gibi dini grupların da dahil olduğu insan hakları savunuculuğu gruplarının raporlarının yanı sıra Çin hükümetinden kamuya açık bilgilerden

yararlanıyor.

Örneğin rapor, Komünist başkan Xi Jinping'in geçen yıl 20. parti kongresinde yaptığı "Çin'deki dinler Çin'e özgü olmalıdır" iddiasını, Dışişleri Bakanlığının "CAG ve Falun dafa dahil 'tarikatlar' olarak nitelendirilen dini gruplara karşı bir kampanya" olarak adlandırdığı şeyin bir belirtisi olarak gösterdi.

ÇİN, BAZI DİNİ GRUP ÜYELERİNİ TUTUKLUYOR

Rapor, insan hakları savunuculuğu gruplarına atıfta bulunarak, Çin hükümetinin "ÇKP'nin rejime karşı olarak algıladığı herhangi bir grubu giderek daha fazla sapkınlık olarak sınıflandırdığını ve onlara cezalar uyguladığını" belirtti.

Raporda, "Yetkililer, dini grupların liderlerini ve üyelerini, genellikle devlet tarafından oluşturulan dini derneklere kayıtlı olmayan gruplarla bağlantılı olanları tutuklamaya ve başka şekillerde alıkoymaya devam etti" deniliyor. Rapor ayrıca yetkililerin, dini grupların liderlerini ve üyelerini yıllarca hapis cezasına çarptırmak ve mahkum etmek için bazen dini faaliyetlerle bağlantılı olarak belirsiz veya asılsız suçlamalar kullandığı bildirildi.

ABD UYGURLARIN ZORLA ÇALIŞTIRILMASI KONUSUNDA YASA ÇIKARDI

ABD'li milletvekilleri, Pekin'in Tibetliler ve Uygurlar da dahil olmak üzere ülkenin dini azınlıklarına yönelik muamelesini bir öncelik haline getirerek, Uygur Zorunlu Çalıştırmayı Önleme Yasası gibi son yasalara ve Çinli hükümet yetkililerine karşı yaptırımlara yol açtı.

Hong Kong, emekli Katolik lider Joseph Zen Ze-kiun ve diğer beş aktivistin şehrin ulusal güvenlik departmanı tarafından tutuklanması nedeniyle de incelemeye alındı.

ÇİN DİNİ FAALİYETLERE KARŞI YASA VE EMİRLERİNİ GENİŞLETTİ

Rapor, dini faaliyetleri bastırmak için kullanılan yasaların ve idari emirlerin genişletilmesini ve bunların çevrimiçi faaliyetleri de hedef alacak şekilde uyarlanmasını belgeledi.

Bunlar arasında 2020'de yalnızca

Çin Devlet Din İşleri İdaresi'ne kayıtlı grupların yasal olarak faaliyet gösterebileceğini belirten kuralların ilan edilmesi yer alıyor. Kurallar ayrıca dini kuruluşların ÇKP'nin liderliğini desteklemesi gerektiğini şart koşuyor.

Bukurallar, 2021'de dini işleri idaresinden gelen ve tüm din adamlarının ÇKP'ye bağlılık yemini etmesini gerektiren ve "dini ibadet yerlerine girişin sıkı kapı bekçiliği, kimlik doğrulaması ve kayıt yoluyla düzenlenmesi gerektiğini" belirten bir direktifi içerir.

Geçen yıl, Çin'de izinsiz çevrimiçi dini faaliyetleri yasaklayan, internet dini bilgi hizmetlerinin idaresine ilişkin tedbirler olarak adlandırılan düzenlemeler yürürlüğe girdi. Tedbirler ayrıca, denizaşırı kuruluşlara veya bireylere ve onların Çin'de yerleşik kuruluşlarına çevrimiçi dini faaliyette bulunma yasağı getiriyor.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

ORTA ASYA DOĞAL GAZI ÇİN'E TAŞINIYOR

Çin rejimi, Çin-Orta Asya Zirvesi'nde, Orta Asya (Türkistan) doğal gaz boru hatlarının Doğu Türkistan üzerinden Çin'e ulaştırılmasını ve istikrarı sağlama planı da dahil olmak üzere, beş Orta Asya (Türkistan) ülkesiyle bir dizi anlaşmalar imzaladı.

Çin Halk Ağı'nın 21 Mayıs tarihli haberine göre Çin, Doğu Türkistan'daki boru hatlarıyla Orta Asya (Türkistan) ülkelerinden doğal gaz ithal ediyor. Yıllardır Doğu Türkistan'da sürdürdüğü "Batıdan Doğuya Gaz iletimi" 2. Boru hattı ve 3. hatlardan Çin'in yarısından fazlasına doğal gaz ulaştırabiliyor.

Çin haber kaynaklarına göre Bu yıl başından 19 Mayıs'a kadar 2-3 hatların faaliyete geçmesinden bu yana Orta Asya'dan (Türkistan) ithal edilen doğal gaz miktarının toplam 430 milyar metreküp olduğu ve Doğu Türkistan üzerinden Çin'in farklı eyaletlerine ulaşacağı ifade ediliyor.

Orta Asya (Türkistan) doğal gaz boru hattı, batıda Türkmenistan'dan başlayıp Özbekistan, Kazakistan üzerinden geçerek Doğu Türkistan'a ve sonra da Çin'in iç bölgelerine ulaşıyor. Dolayısıyla Çin, Doğu Türkistan ile Orta Asya (Türkistan) ülkeleri arasından enerji altyapısı kurarak birbirine bağlamak istiyor.

China Pipeline Group Western Pipeline Co. Ltd'nin (Çin Boru Hattı Grubu Batı Bölgesi Boru Hattı Limited Şirketi) bildirdiğine göre, sözde "Batıdan Doğuya Gaz iletimi" 2. Boru hattı, Çin'in Orta Asya'dan (Türkistan) doğal gaz ithal etmek için kullandığı ilk stratejik boru hattı hesaplanıyor. Doğu Türkistan'da başlayan ve Çin'in güneyindeki Guangzhou, Hong Kong ve Çin'in doğusundaki Şanghay'a kadar ulaşan bu proje, şu anda dünyanın en uzun arz kapsama alanına sahip doğal gaz boru hattı olarak kabul ediliyor.

TÜRKİSTAN'I ARKA BAHÇESİ HALİNE GETİRDİ

"Batıdan Doğuya Gaz iletimi" 3. hattı , Korgs sınır kapısından başlayıp Çin'in doğusundan Fujian Eyaletindeki Fuzhou Şehrine ulaşıyor. Yıllık gaz iletim kapasitesi 30 milyar metreküp olan hat, Çin-Orta (Türkistan) Doğal Gaz Borusunun C hattına bağlanıyor.

Çin ayrıca, "Bir Kuşak Bir Yol" ticari planında Orta Doğu ve Avrupa'ya açılan stratejik öneme sahip Doğu Türkistan'da çok sayıda havayolu, demiryolu ve karayolu inşa ederek çeşitli kaynakları kaçırmak ve Çin'e taşımak içinde kullanıyor.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

İnsanlık tarih boyunca çeşitli cezai terimlere ve çeşitli işkencelere tanık oldu. Fakat geçen yıl Çin kamu güvenlik birimlerinden ele geçirilen mutlak (Gizli) etiketli “Xinjiang Polis Dosyaları” ‘ında göze çarpan garip suçlamalar ve cezai terimler belki de yer yüzünde ilk defa Çinliler tarafından Doğu Türkistan’da kullanılıyor.

İddia yeni değil ama İtalya merkezli yayın kuruluşu Bitter Winter Network’ta yer alan Doğu Türkistan’daki toplama kampları ve cezaevlerinde tutulan insanların Çin rejimi tarafından nasıl işkence edildiğine dair bir makale bu iddiayı bir kez daha doğruladı.

Bitter Winter’in Makalede gösterdiği bazı örnekler gerçekten şok edici.

Mesela: “Xinjiang Polis Dosyaları”nda ortaya çıkan 28 yaşındaki Ali Cuma isimli kişinin tutuklanma sebebinin, yurtdışı çıkış yasağı bulunan aile ferdi olduğu belirtiliyorken, garip bir şekilde, Ali Cuma’nın hiçbir zaman ülkeden ayrılmadığı, sadece

pasaport başvurusu bulunması nedeniyle “bölücülük” (potansiyel Ülkeyi terk edecek kişi) şüphelisiyle tutuklandığı, bunun temel yaşama özgürlüğünün kısıtlanması ve sistematik soykırımın bir parçası olduğu belirtiliyor.

Makalede, Çin’in Doğu Türkistan’daki soykırım suçunun bir diğer delili olarak, 25 yaşındaki Abdugani Pazil’in tutuklanma sebebinin, Türkiye’de bulunmak ve sözde “güvenilmez kişiler” ile bağlantı kurmak olduğu kaydediyor. Aynı şekilde 32 yaşındaki Aziz Yasin’in tutuklanma olayında da 5 yıl önce ağabeyi Kerem Yasin’den üç gün Kur’an Kerim öğrendiği için, 33 yaşındaki Aziz İbrahim’in düğün töreninde müzik ve gayri müslim ritüellere izin vermediği için tutuklandığı dikkat çekiyor.

Benzer bir diğer olayda ise 2012 yılında 51 yaşındaki Hüseyin Mamat’ın tutuklanma nedeni, annesinin vefatından sonra Çin

geleneklerine göre törenle uğurlamayı kabul etmemesi olduğu, Çin'in Doğu Türkistan'da keyfi bir şekilde insanlara nasıl vahşet yaşattığı anlatılıyor.

Çin'in işlediği suçlar hakkında tanıklık yapan kamp tanıklarına ve Çin'in Doğu Türkistan'daki suçlarını araştıran uzmanlara göre, 2017'de kamplar ayyuka çıkmadan hemen önce yayınlanan ilgili Çin belgeleri, 1970'ler, 1980'ler ve 1990'larda doğan Uygurları "güvensiz nesil" olarak tanımlıyor. Bunun sebebi ise bu yıllarda doğan Uygur kuşağının "Kültür devrimi" döneminde yaşamış ve Çin zulmüne tanıklık eden, Komünist Parti'yi iyi tanıyan, direnebilecek insanların olması olarak gösteriliyor.

Ayrıca Çinli yöneticilerin, sadece dini inancı yok etmekle kalmayıp, dinin herhangi bir unsuruna kapılmanın, "zehirlenme" olduğunu ve tedavi edilmesi gerektiğini iddia ederek kampların birer okul olduğuna insanları inandırmaya çalıştığını ve böylece suçu meşrulaştırdığını düşündüğüne vurgu yapıyor. Çin ile ilgili sızan başka belgelere atıf yapılan Makalede, Çin'in İslam'a ve Müslümanlara karşı ciddi sonuçları olabilecek tahribata ve büyük ayrımcı politikalara imza attığı,

İslam'ı "akıl hastalığı" olarak nitelendirdiği ve bu hastalığın çaresinin "ceza ve hapis, rehabilitasyon" olarak gördüğünü, bundan dolayı milyonlarca insanın Toplama Kamplarına alındığını ortaya koyuyor.

Konuyu daha detaylandırmak için İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezinin (İNSAMER), Doğu Türkistan Raporuna göz atalım. Araştırmacı yazar Tanner Greer'in 2018 yılında Foreign Policy dergisinde yayımlanan "Radikal Eğilimin 48 Şüpheli İşareti" (Forty-Eight Suspicious Signs of Extremist Tendencies) başlıklı çalışmasında, Doğu Türkistan'daki toplama kamplarına gönderilmek üzere yapılan tutuklamaların korkunç boyutunu ve garip sebeplerini açık bir şekilde ortaya koyuyor.

Greer'in bu çalışmasında, İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch-HRW) araştırmacılarının Çin dışına kaçmayı başaran Uygur ve Kazak Türkleri ile yaptığı röportajlara dayandırıyor. Avustralya'daki Adelaide Üniversitesi Çin Araştırmaları Bölümü'nde öğretim üyesi ve Avustralya Ulusal Üniversitesi 2018 Çin Yıllığı'nın ortak yazarlarından olan Gerry Groot ise, bu 48 işaretin Çin'de aşırı dincileri tanımlama ve ayırmada bir rehber olduğunu teyit ediyor.

Bu işaretler tek başlarına bir anlam ifade etmeseler bile Çinli yetkiler bunların her birini Uygur kültürü ve dinî inanışları ile birlikte ele alarak, bir dindarlık ve militanlık potansiyeli analiz etmeye çalışıyor. Uygurların toplama kamplarına gönderilmeleri için yeterli görülen 48 işaretler şunlardır:

1. Bir çadıra sahip olmak
2. Başkalarına “yemin etme” demek
3. Yurt dışına çıkmış olmak
4. Yurt dışına çıkan birisiyle konuşmak
5. Kaynak makinasına sahip olmak
6. Başkalarına günah işlememesini söylemek
7. Fazladan yiyeceğe sahip olmak
8. Kahvaltıyı güneş doğmadan önce yapmak
9. Yurt dışına çıkan birini tanımak
10. Pusulaya sahip olmak
11. Devlet görevlisiyle tartışmak
12. Halk içinde Çin'in bazı ülkelerden daha zayıf olduğunu söylemek
13. Birden fazla bıçağa sahip olmak
14. Bölgedeki resmî görevliler hakkında şikâyet dilekçesi göndermek
15. Çok çocuklu olmak
16. Alkol kullanmaktan kaçınmak
17. Resmî görevlilerin yatağında yatmasına, yemeğini yemesine ve evinde yaşamasına izin vermemek
18. VPN'e (sanal özel ağ) sahip olmak
19. Sigara kullanmaktan kaçınmak
20. Kimliğini taşımamak
21. WhatsApp uygulamasına sahip olmak
22. Ebeveyni öldüğünde ağıt yakmak, halk içinde üzülme veya üzüntülü davranmak
23. Resmî görevlilerin DNA örneği almalarına izin vermemek

24. Yurt dışında çekilmiş olan herhangi bir video izlemek
25. Çin bayrağının bulunduğu yerde başörtüsü takmak
26. 45 yaşının altındaki kadınların başörtü takması
27. Camiye gitmek
28. Namaz kılmak
29. Oruç tutmak
30. Dinî ders dinlemek
31. Resmî görevlilerin retina taraması yapmalarına izin vermemek
32. Resmî görevlilerin telefonundaki her şeyi yüklemesine izin vermemek
33. Resmî görevlilere ses kaydı vermemek
34. Okulda ana dilini kullanmak
35. Ana dilini resmî dairelerde kullanmak
36. Skype, WeChat gibi uygulamalarla yurt dışından birisi ile konuşmak
37. Üzerinde Arapça harf bulunan giysi giymek
38. Tam sakala sahip olmak
39. Dinî semboller taşıyan kıyafet giymek
40. Zorunlu propaganda sınıflarına katılmamak
41. Zorunlu bayrak çekme törenine katılmamak
42. Halk mücadelesi oturumlarına (siyasi rakiplerin halk tarafından küçük düşürülmesi) katılmamak
43. Aile üyelerini ve kendisini halk mücadelesi oturumlarında kınamayı reddetmek
44. Polis tarafından tutuklandığında intihar etmeye çalışmak
45. Kamptayken intihar etmeye çalışmak
46. Geleneksel cenaze töreni yapmak
47. Karakolda kayıt yaptırmadan birçok aile üyesini evine davet etmek
48. Yukarıda geçenlerin herhangi birisini yapmış bir aile üyesine sahip olmak

Yukarıda belirtilen 48 madde, Çin yönetiminin İslam dini ve Uygur kültürünün her pratiğini ya da bunları hatırlatan her hareketi “aşırılık” olarak nitelendirdiğini göstermekte ve Uygurlulara yönelik baskı ve asimilasyon politikalarının boyutunu açıkça gözler önüne sermektedir.

Fakat iş bununla da bitmiyor. “İstikrarın korunması” için alınan sözde “tedbirler” arasında asla akla gelmeyecek şeyler sıralanıyor. Mesela evinizde bulunan ekmek bıçağı üzerine kimlik numaranızın silinmeyecek biçimde kazınmış olması ve yine aynı bıçağın mutfakta demirden bir zincirle sabitlenmiş olması gerekmektedir. Bıçakla ilgili kurallar bununla da sınırlı değil. Zira birden fazla bıçağınızın olması sizi “potansiyel terörist” kategorisine sokabilir ve bu da asla ne zaman oradan çıkabileceğinizi bilmeksizin toplama

kampında bir ömür kalmanız ya da ömrünüzün baharında toplama kampının zorlu şartlarında aklınızı yitirmeniz yahut ölmeniz anlamına gelebilir.

Kısacası Geçen yıl sızdırılan “Xinjiang Polis Dosyaları” Dünyanın en garip suçlarının Doğu Türkistan’da işlenmekte olduğunu bir kez daha delil ve ispatlarıyla, bütün çıplaklığıyla ortaya sermiştir.

Son olarak Doğu Türkistan’da bu soykırıma kurban giden aziz şehitlere selam olsun. Dul ve yetim kalan mazlumlara, Ailelerinden koparılan yavrulara, 21. Yüzyılın yüz karası köle işçi olarak çalıştırılan Gençlere, evlatları kucağından söküp alınan annelere, ailesinden ayrı yaşamaya mahkum edilen milyonlara Allahtan sabır ve merhamet diliyorum.

Muhammed Ali ATAYURT-İstiqlal

Coercive Labor in the Cotton Harvest in the Xinjiang Uyghur Autonomous Region and Uzbekistan

A Comparative Analysis of State-Sponsored Forced Labor

ABSTRACT This study traces the evolution of systemic state-sponsored coercive labor in the cotton harvest in China's northwestern Xinjiang Uyghur Autonomous Region (XUAR). The recent situation in the XUAR is compared to Uzbekistan, which implemented forced labor in cotton picking until 2021. Both regions create structurally coercive labor environments through a centralized authoritarian state apparatus that deploys human resource-intensive local grassroots mobilization efforts. The article finds that while both regional entities' coercive labor dynamics are in many ways comparable, the resulting labor settings are not easily captured through static standard measures such as the ILO forced labor indicators. Instead, state-sponsored forced labor is characterized by pervasive state-induced and systemic dynamics of coercion that are deeply embedded with the regional political economy. Whereas Uzbekistan's coercive labor practices were primarily driven by economic goals, the XUAR's coercive labor practices are primarily driven by some economic aims but is also closely tied to the region.

KEYWORDS China, Xinjiang, Uzbekistan, cotton, forced labor

INTRODUCTION

In 1930, the International Labor Organization (ILO) adopted the Forced Labor Con-

ZORUNLU ÇALIŞTIRMAYLA İLGİLİ RAPOR YAYIMLANDI

Güvenilir ve Kıdemli Çin araştırmacısı Dr. Adrian Zenz, son hazırladığı raporla Doğu Türkistan ve Özbekistan'daki zorunlu çalıştırma ile ilgili gerçekleri ortaya koydu.

Alman Antropolog Dr. Adrian Zenz "Xinjing (Doğu Türkistan) ve Özbekistan'da Pamuk Hasadında Zorlayıcı İşgücü: Devlet Destekli Zorla Çalıştırmanın Karşılaştırmalı Bir Analizi" başlıklı bir rapor yayımladı.

Sistemik devlet destekli zorlayıcı emek uygulamalarını şiddetle kınayan Rapor, her iki bölgede de zorlayıcı çalışma ortamları yaratan, ILO zorla çalıştırma göstergeleri gibi standart önlemlerle kolayca yakalanamayan derinden gömülü sosyokültürel bağlamları ve otoriter sistemleri ortaya koyuyor.

Komünizm Kurbanlarını Anma Vakfı'nda (VOC) Kıdemli Araştırmacı olan Dr. Zenz'in bu yeni araştırması, Özbekistan'ın zorla çalıştırma sisteminin ekonomik sömürü için insanların yapısal marjinalleştirilmesinden yararlanırken, Doğu Türkistan'daki sistemin daha geniş etnopolitik hedeflere ulaşmayı amaçlamasıyla iki bölge arasındaki zorlama gerekçesindeki farklılıklara ışık tutuyor. Raporda ayrıca,

küresel yaptırımların Özbekistan'ın ekonomik baskı gerekçesini hedef aldığı ve "ülkenin daha fazla yabancı yatırım çekme konusundaki güçlü ihtiyacı nedeniyle" sistemik değişime yol açtığı belirtiliyor. Bununla birlikte, uluslararası toplum tarafından uyumlu bir yanıt verilmemesi durumunda, Pekin'in Doğu Türkistan'daki ekonomik ve uzun vadeli siyasi hedefleri, pamuk toplama ve ilgili endüstrilere zorlayıcı işgücü transferlerinin uzun süre devam edebileceği anlamına gelebilir.

İLGİLİ HABERLER: RAPOR: 20 YIL SONRA 4,5 MİLYON UYGUR YOK OLACAK

Dr. Zenz rapor hakkında, "Pekin, pamuk hasadı yapmak ve ekonomik kazancını artırmak için Uygur emeğini sömürmeye devam ediyor. Bu vahşetteki tüketici suç ortaklığını sona erdirmek için koordineli uluslararası çabaların zamanı geldi. Özellikle, Avrupa Birliği, yalnızca küresel tedarik zincirlerinde yaygın zorla çalıştırma biçimlerine karşı koymakla kalmayıp, aynı zamanda devlet destekli sistemik Uygur zorla çalıştırmayı etkili bir şekilde hedef alan bir araç geliştirmelidir." dedi.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

ÇİN'İN BORÇ TUZAĞI ONLARCA ÜLKEYİ BATIRDI

Yeni Rapor, Çin'in borç tuzağına düşürdüğü Pakistan, Kenya, Zambiya, Laos ve Moğolistan gibi onlarca gelişmekte olan ülkelerin ekonomisini çöküşün eşiğine getirdiğini gösteriyor.

Radio France Internationale'nin 20 Mayıs'ta Associated Press'e dayandırdığı raporda Çin'in borç batağına düşen ülkelerin eğitim, gıda, Enerji, yakıt ve diğer yaşamsal ihtiyaçlara yatırım yapmak için Çin'den kredi kullandığını, ancak gelinen noktada kredileri geri ödeme konusunda zorluklar içerisinde kaldığı, bazı ülkelerin Çin'e olan borcunu kapatmak için diğer bütçelerin kısıtlanmasına gidilmesi sonucu döviz rezervlerinin hızla eridiğini ortaya çıkarıyor.

BİTMİŞ PROJELERİ BORÇ KARŞILIĞI GERİ ALIYOR

Araştırmaya göre Ülkeler arasında Zambiya ve Sri Lanka borçlarını

ödeyemeyecek. Bu ülkeler sadece borcu değil, faizlerini de ödeyemiyorlar. Bahse konu ülkelerin borçlanma sebepleri ise daha çok limanlar, madenler ve enerji santralleri inşa etmek olduğu öne sürülen raporda, Çin rejiminin bu ülkeleri borç tuzağına sokarak, sonra bitmiş projeleri Çine olduğu gibi teslim etmeye zorladığı iddia ediliyor.

İLGİLİ HABERLER: KIRGIZISTAN, ÖDEME KOLAYLIĞI TALEP ETTİ

Pakistan'daki milyonlarca tekstil işçisinin, enerji ve makine imalat birimlerinin Çin'e çok fazla borcu olduğundan işten çıkarma gerçekleştirdiği biliniyor. Ayrıca Kenya hükümeti, Çin'den gelen borçları ödemek için binlerce memurun maaşını keserken, Sri Lanka'da ise 500 binden fazla kişi işini kaybetti ve ülkede enflasyon %50'ye ulaştığı ifade ediliyor.

Muhammed Ali ATAYURT-Istiqlal

KAYNAKÇA

- 1 <https://turkistanpress.com/page/rapor-cin-deki-islamofobi-ve-musulman-ulkelerin-tutumlari/5683>
- 2 <https://turkistanpress.com/page/cin-dikkat-edilmesi-gereken-ulke-listesinde/5688>
- 3 <https://turkistanpress.com/page/asla-kacis-yok-cin-in-genisleyen-cikis-yasagi/5691>
- 4 <https://turkistanpress.com/page/cin-toksu-39-da-tutuk-bey-kultur-parki-peydahladi/5693>
- 5 <https://turkistanpress.com/page/3-5-milyon-uygur-un-telefonu-11-milyon-kez-kontrol-edildi/5699>
- 6 <https://turkistanpress.com/page/cin-basin-ozgurlugu-siralamasinda-dibi-boyladi/5698>
- 7 <https://turkistanpress.com/page/cin-afganistan-39-dan-uygurlara-baski-yapmasini-istedi/5705>
- 8 <https://turkistanpress.com/page/kanada-cin-arasinda-diplomatik-kriz/5711>
- 9 <https://turkistanpress.com/page/uygurlardan-avrupa-ulkelerine-mektup/5720>
- 10 <https://turkistanpress.com/page/binlerce-cinli-yerlesimciler-ise-alindi/5717>
- 11 <https://turkistanpress.com/page/cin-orta-asya-ulkelerine-para-dagitti/5741>
- 12 <https://turkistanpress.com/page/cin-yasalari-uygur-dilini-yasakliyor/5737>
- 13 <https://turkistanpress.com/page/kyrgyzistan-ile-cin-film-iliskisine-girdi/5761>
- 14 <https://turkistanpress.com/page/rapor-cin-in-dini-baskisi-yuzunden-10-bin-insan-hapiste/5740>
- 15 <https://turkistanpress.com/page/orta-asya-dogal-gazi-cin-39-e-tasiniyor/5752>
- 16 <https://turkistanpress.com/post/dunyanin-en-garip-sucu-dogu-turkistan-da-isleniyor-makale/107>
- 17 <https://turkistanpress.com/page/zorunlu-calistirmayla-ilgili-rapor-yayimlandi/5721>
- 20 <https://turkistanpress.com/page/cin-39-in-borc-tuzagi-onlarca-ulkeyi-batirdi/5748>

DOĞU TÜRKİSTAN GERÇEĞİ

Doğu Türkistan'da neler oluyor?

Doğu Türkistan'la ilgili haberlerin hangisi gerçek, hangisi gerçek değil?... Dergimiz, güvenilir haber kaynakları ve yaşıyan tanıkların beyanlarıyla, Çin rejiminin insanlığa karşı suçlarını ve bu suçlarını örtbas etmek için servis ettiği gerçeğdışı bilgi ve haberleri ifşa etmeyi, ayrıca günümüzde Doğu Türkistan halkının maruz kaldığı insanlık dışı zulümleri dünya kamuoyuna sunmayı hedefler.

Genel Yayın Yönetmeni **Abdulvaris ABDULHALİK**

Grafik Tasarım **Erşidin İDİKUT**

Editör **Muhammed Ali ATAYURT**
Abdulvaris ABDULHALİK

Yayın Kurulu **Doğu Türkistan Basın ve Medya Derneği**

Yayın Türü **Aylık Yayın**

Yazışma Adresi **Kartaltepe Mah. Geçit Sok. No: 6 Dük 2**
Sefaköy K.çekmece İSTANBUL

info@turkistanmedia.com www.turkistanpress.com www.istiqlalmedia.com

+90 212 540 31 15 +90 553 895 19 33 +90 541 797 77 00